

ZIMSKI POPIS VODNIH PTIC (IWC)
V KOZJANSKEM REGIJSKEM PARKU

2024

Dušan KLENOVŠEK, koordinator

JZ Kozjanski park, januar 2024

UVOD

Sredi januarja poteka ena največjih naravovarstvenih akcij na Zemlji – zimsko štetje vodnih vrst ptic – **IWC** (International Waterbird Census). V 143 državah sveta tisoče prostovoljcev med hojo vzdolž vodotokov in stoječih vodnih teles popiše vrste in število osebkov vodnih ptičjih vrst. Ker so popisi istočasni (drugi vikend v januarju), dobi znanost kljub veliki mobilnosti ptic verodostojne številčne podatke. Ne samo o trenutnih velikostih populacij posameznih vrst, temveč skozi leta tudi o spreminjanju velikosti populacij. Verodostojni podatki pa so osnova prizadevanj za ohranjanje ptičjega sveta.

V Kozjanskem regijskem parku od leta 2012 sodelujemo pri monitoringu na območju reke Sotle. Popis poteka od vasi Nimno (zgornji del območja t.i. Vonarskega jezera) do izliva reke Sotle v reko Savo. V sodelovanju z zaposlenimi v Javni ustanovi za upravljanje zaštitenim dijelovima prirode Krapinsko-zagorske županije na Hrvaškem so odsek ST4 Polje-Orešje monitorirali njihovi uslužbenci. Poleg popisa vodnih ptic smo popisovalci glede na svoje poznavanje ptičjih vrst zabeležili prisotnost nevodnih ptičjih vrst in sledi o prisotnosti evropskega bobra (*Castor fiber*) – bobrišča, stečine, objedena in podrta drevesa ter jezove. Žičnata ali panelna ograja in njena zaraščenost so popisovalcem zaradi onemogočanja dostopa do struge otežili popis ob celotnem območju popisa. Nekateri popisovalci so za lažje prepoznavanje ptic (po oglašanju) uporabili spletno aplikacijo Merlin.

Iskanje sledi vidre (*Lutra lutra*) in potočnega škržka (*Unio crassus*) je bilo omejeno na redke točkovne lokacije z dostopom do vode.

foto 1: zaraščena žičnata ograja ob reki Sotli (Dušan K.)

METODE

Območje reke Sotle je razdeljeno na 11 odsekov (ST 0 – ST 10). Popisovalci (zaposleni javnega zavoda Kozjanski park ter Javne ustanove za upravljanje zaštićenim dijelovima prirode Krapinsko-zagorske županije) se v jutranjih urah odpravijo na območje določenega odseka. Na popisne liste (oblikoval DOPPS) zabeležijo katere vrste vodnih ptic in koliko osebkov so opazili na določenem odseku vodotoka. Dodatno, glede na svoje poznavanje ptic, zabeležijo tudi prisotnost ostalih vrst ptic ter sledove evropskega bobra (bobrišče, jez, stečino, objedeno ali podrto drevo). Pri popisu si pomagamo z daljnogledom in spletno aplikacijo o pticah Merlin. Vse podatke o pticah se vpiše v spletno bazo Atlas ptic (DOPPS), ostale podatke pa v podatkovno bazo Kozjanskega parka in Javne ustanove za upravljanje zaštićenim dijelovima prirode Krapinsko-zagorske županije. Ob primeru normalnega vodostaja ter možnosti dostopa do prodišč se preveri še prisotnost lupin sladkovodnih školjk (škržek, brezzobka) in prisotnost sledi markiranja teritorija vidre (vidreki).

Tabela 1: Popisovalci odsekov ob reki Sotli.

odsek Sotle	Popisovalke_ci	datum izvedbe
ST 0 Nimno - Vonar	Barbara PLOŠTAJNER	11. januar 2024
ST 1 Vonar - Imeno	Mojca KUNST	11. januar 2024
ST 2 Imeno - Sedlarjevo	Toni PRESKAR, Peter KUNST, Borut DOMITROVIČ	11. januar 2024
ST 3 Sedlarjevo - Polje	Toni PRESKAR, Peter KUNST, Borut DOMITROVIČ	11. januar 2024
ST 4 Polje - Orešje	Lucija ZORENČ, Adrijan ČERNELČ, Petra BRALIĆ in kolegi	11. januar 2024 17. januar 2024
ST 5 Orešje - Nova vas	Dušan KLENOVŠEK	11. januar 2024
ST 6 Nova vas - Stara vas	Dušan KLENOVŠEK	16. januar 2024
ST 7 Stara vas - Slogonsko	Anja BOLČINA, Ema JEVŠNIK	16. januar 2024
ST 8 Slogonsko - Rakovec	Anja BOLČINA, Ema JEVŠNIK	11. januar 2024
ST 9 Rakovec - Rigonce	Anja BOLČINA, Ema JEVŠNIK	11. januar 2024
ST 10 Rigonce - izliv	Peter KUNST	12. januar 2024

foto 2: daljnogled je osnovni pripomoček prepoznavanja ptic (Ema J.)

REZULTATI

PTICE

Popis vodnih ptic je potekal med 11. in 17. januarjem 2024. Popisovalo se je s slovenske strani Sotle. Odsek ST4 je bil s pomočjo hrvaških kolegov popisano tudi hrvaške strani. Temperatura zraka je bila med -9 in 1°C, tla pomrznjena, a brez snega. Vreme je bilo deloma jasno, pod sotesko Zelenjak zelo megleno. Vseeno megla ni ovirala izvedbe popisa. Nevodne ptičje vrste so se do 10. ure tudi oglašale, kar je olajšalo prepoznavanje.

foto 3,4: zaradi meglic je bilo težje opaziti mirujoče in tihe ptice (kormoran, pinoža) (Dušan K.)

Tabela 2: Rezultati popisa vodnih ptic.

vrsta/odsek	ST 0	ST 1	ST 2	ST 3	ST 4	ST 5	ST 6	ST 7	ST 8	ST 9	ST 10
kormoran <i>Phalacrocorax carbo</i>	195	12	7	18	10	10	6	1	7	6	3
mlakarica <i>Anas platyrhynchos</i>	20	2	5	1	21	39	23	23	7	7	8
velika bela čaplja <i>Casmerodius albus</i>	4		1			2	2			1	
siva čaplja <i>Ardea cinerea</i>	4	1	3	4	6	2	2	1	1	4	4
vodomec <i>Alcedo atthis</i>						1	2		1		
kozica <i>Gallinago gallinago</i>	4					4					
povodni kos <i>Cinclus cinclus</i>					2						
kreheljc <i>Anas crecca</i>						3					
bela štoklja <i>Ciconia ciconia</i>			1								

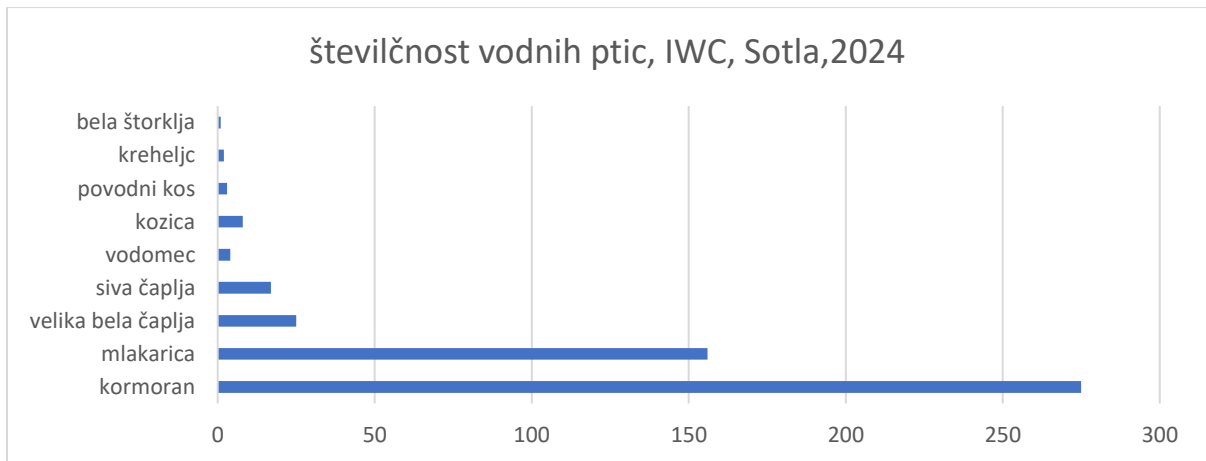
foto 5: jata kormoranov, največja do sedaj opažena na Sotli med IWC, odsek ST0 (Barbara P.)

Skupaj je bilo v času popisa na Sotli opaženo 9 vrst vodnih ptic. V vseh odsekih so bili opažene 3 vrste - kormoran, mlakarica in sive čaplja, v odseku ST 5 celo 7 vrst. Prvič je najbolj številčna vrsta kormoran. Ogromna jata (najmanj 195 osebkov) na območju Vonarja daje slutiti, da na tem območju tudi prenočujejo. Porast njihove populacije je verjetno na račun zmanjšanja ribje populacije v Savi, ki je posledica avgustovskih izredno visokih pretokov (ribe je odplavilo). Do sedaj je bila mlakarica vsako leto najbolj pogosta vodna ptičja vrsta.

Nezimске razmere so dejavnik zadrževanje kozic na območju, saj lahko najdejo hrano na nepomrznjenih brežinah in bližnjih kmetijskih površinah.

V preteklih letih smo opazili tudi posamezne primerke labodov grbcev (*Cygnus olor*). Visoki (in hitri) pretoki Sotle labodom trenutno kljub odsotnosti snega niso ugodni za vrsto. Prenočuje na vodi, a trenutno bi težko našel odsek z dovolj mirnim tokom. V decembru 2023 je bil sicer opažen labod grbec, ki se je zadrževal na območju Imenega, a je bil zaradi poškodbe odpeljan na zdravljenje (Muta).

Obe vrsti čaplje (siva in velika bela) se večino časa zadržujeta na kmetijskih površinah. Zato je bilo le z obhodi ob strugi reke nemogoče odkriti vse prisotne osebk.

Graf 2: številčnost vodnih vrst ptic ob Sotli (med IWC)

Ponovno opaženo prezimovanje bele štorclje (po prvem v letu [2020](#)) je tudi v trendu dejstva, da število štorkelj, ki se ne odpravijo na selitev v toplejše kraje v Sloveniji stalno narašča.

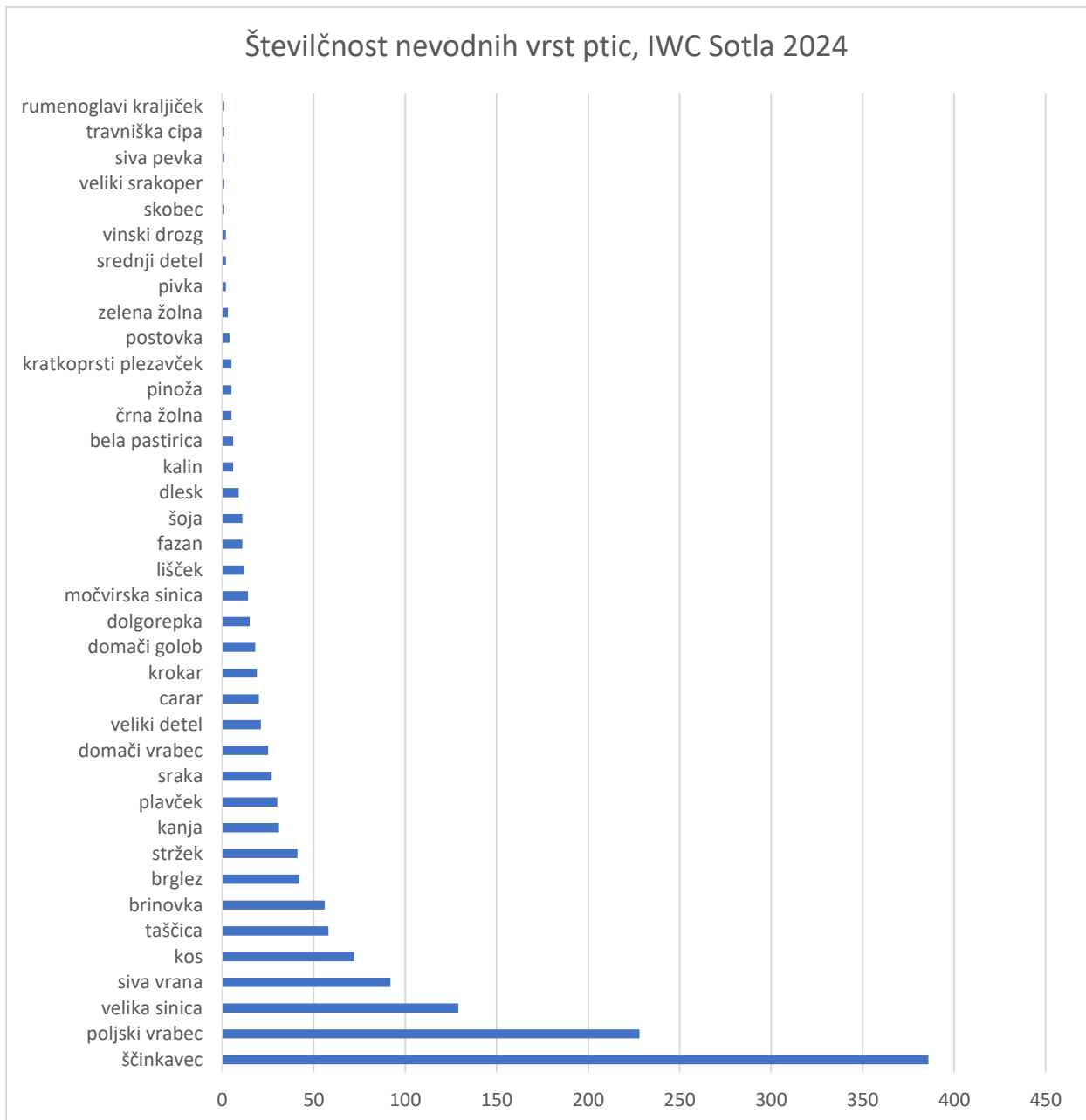

foto 6: po 4 letih bela štorclja ponovno prezimuje v Obsotelju, ST 2 (Dušan K.)

Tabela 3: Rezultati popisa nevodnih ptic.

vrsta/odsek	ST 0	ST 1	ST 2	ST 3	ST 4	ST 5	ST 6	ST 7	ST 8	ST 9	ST 10
kanja <i>Buteo buteo</i>			6	4		3	3	3	6	4	2
skobec <i>Accipiter nisus</i>						1					
postovka <i>Falco tinnunculus</i>						2	2				
krokar <i>Corvus corax</i>					1	3	4	9	2	1	
siva vrana <i>Corvus cornix</i>			10	5	2	14	4	10	17	17	13
šoja <i>Garrulus glandarius</i>					1	1	4		2	1	3
sraka <i>Pica pica</i>			7		3	6	4	3	2	2	
črna žolna <i>Dryocopus martius</i>	2					3					
veliki srakoper <i>Lanius excubitor</i>						1					
zelena žolna <i>Picus viridis</i>					1	1					1
pivka <i>Picus canus</i>							1		1		
veliki detel <i>Dendrocopos major</i>			2	2	1	2	8	4	1		1
srednji detel <i>Dendrocopos medius</i>						1	1				
brglez <i>Sitta europaea</i>	3				1	15	17	3	3	2	
domači golob <i>Columba livia dom.</i>									14	4	
fazan <i>Phasianus colchicus</i>						5	5		1		
kos <i>Turdus merula</i>			6		1	39	14		4	2	6
carar <i>Turdus viscivorus</i>						17	2				1
brinovka <i>Turdus pilaris</i>						2	40		14		
vinski drozg <i>Turdus iliacus</i>						2					
velika sinica <i>Parus major</i>			34	16	1	34	26	4		3	11
močvirska sinica <i>Poecile palustris</i>					1	2	8	2	1		
plavček <i>Cyanistes caeruleus</i>					2	6	14	8		1	1
dolgorepka <i>Aegithalos caudatus</i>						8	7				
ščinkavec <i>Fringilla coelebs</i>	8		5	3		70	75	25	170	30	
pinoža <i>Fringilla montifringilla</i>						5					
dlesk <i>Coccothraustes coccothraustes</i>						5	4				
kalin <i>Pyrrhula pyrrhula</i>	1					2			3		
lišček <i>Carduelis carduelis</i>						12					
taščica <i>Erithacus rubecula</i>	3					31	19	1	1		3
stržek <i>Troglodytes troglodytes</i>						24	11		4	2	
siva pevka <i>Prunella modularis</i>							1				
bela pastirica <i>Motacila alba</i>			3	2					1		
travniška cipa <i>Anthus pratensis</i>							1				
kratkoprsti plezavček <i>Certhia familiaris</i>						1	4				
rumenoglavi kraljiček <i>Regulus regulus</i>					1						
poljski vrabec <i>Passer montanus</i>					5	18	30		150	30	
domači vrabec <i>Passer domesticus</i>						10	15				

Skupaj je bilo med zimskim popisom vodnih vrst ptic opaženo tudi 39 drugih vrst. Tudi tri običajno prisotne vrste ujed (kanja, skobec in postovka).

Graf 2: številčnost opaženih nevodnih vrst ptic ob Sotli (med IWC)

Med vrstami, ki v Obsotelju le prezimujejo smo opazili velikega srakoperja, pinože, brinovke in sive pevke. Verjetno je tu tudi čížek (*Carduelis spinus*), ki pa je bil spregledan.

Med vrstami, ki se preko območja le selijo, sta bili opaženi travniška cipa in vinski drozg. Zaradi nezimskih razmer nista nadaljevala tvegane selitvene poti. Opaženo je bilo kar 72 kosov, kar je največ do sedaj. Nezimske razmere so jih odvrnile od nadaljevanja tvegane selitve proti jugu.

Do Stare vasi je struga Sotle praviloma še naravna, z mnogimi meandri in tudi mrtvicami. Večinoma poraščene z velikimi drevesi (topoli, vrbe) in grmovno podrastjo. Tuje tudi v zimskem času veliko ptičjih vrst, med katerimi velja omeniti črno, zeleno in sivo žolno ter velikega in srednjega detla.

foto 7: veliko število starih dreves z razbrazdanim lubjem privabi srednjega detla, ST 6 (Dušan K.)

EVROPSKI BOBER

Prisotnost evropskega bobra (*Castor fiber*) smo zabeležili, kjer smo opazili objedeno ali podrto drevo, bobrišče (rov) ali stečino. Potrdili smo, da je bober prisoten na skoraj celotnem vodotoku reke Sotle. Zaradi žičnate in kovinske ograje (ni dostopa na brežino), ki je pogosto še preraščena, je bilo popisovanje oteženo oz. ponekod celo onemogočeno.

foto 8: objedeni drevesi, ST 7 (Anja B.)

Rezultati prisotnosti evropskega bobra ob reki Sotli so po odsekih (ST 1 - ST 10) z GPS koordinatami prikazani v tabeli.

Tabela 4: Sledi prisotnosti bobra na Sotli

GKY	GKX	opombe	odsek
549165	115092	rov, bobrišče	ST 0
549191	114918	rov, bobrišče	ST 0
547626	112584	stečina	ST 1
547677	112523	stečina	ST 1
547734	112367	stečina	ST 1
547625	112228	stečina	ST 1
547531	112187	stečina	ST 1
547360	112115	stečina	ST 1
547527	109435	stečina	ST 2
547211	108014	stečina, 2	ST 2
547227	107813	objedeno deblo drevesa	ST 2
547549	107262	objedeno deblo drevesa	ST 2
547653	107147	bober	ST 2
547682	107160	objedeno deblo drevesa	ST 2
547723	107205	objedeno deblo drevesa	ST 2
548324	105560	bobrišče	ST 3
548213	105478	objedeno deblo drevesa	ST 3
548452	105224	objedeno deblo drevesa	ST 3
549433	104771	bobrišče	ST 3
549474	104681	objedeno deblo drevesa	ST 3
549556	104510	objedeno deblo drevesa, desni pritok Sotle	ST 3
549543	104499	jez, desni pritok Sotle	ST 3
549519	104467	stečina, desni pritok Sotle	ST 3
549511	104439	objedeno deblo drevesa, desni pritok Sotle	ST 3
549761	104650	objedeno deblo drevesa	ST 3
550529	104730	objedeno deblo drevesa	ST 3
550644	104657	stečina	ST 3
550629	104623	bobrišče	ST 3
550537	104561	bobrišče	ST 3
550517	104601	stečina	ST 3
550487	104603	objedeno deblo drevesa	ST 3
550648	104503	objedeno deblo drevesa	ST 3
550935	104626	objedeno deblo drevesa	ST 3
551040	104630	objedeno deblo drevesa	ST 3
551040	104630	stečina	ST 3
551100	104513	stečina, 2	ST 3
551227	103652	objedeno deblo drevesa	ST 3
551213	103532	objedeno deblo drevesa	ST 3
551211	103446	objedeno deblo drevesa	ST 3
551227	103308	objedeno deblo drevesa	ST 3
551286	103230	objedeno deblo drevesa	ST 3
551691	103176	objedeno deblo drevesa	ST 4
551924	103395	objedeno deblo drevesa	ST 4
551975	103487	objedeno deblo drevesa	ST 4
552304	103366	stečina	ST 4
552268	103352	objedeno deblo drevesa	ST 4
552227	103316	objedeno deblo drevesa	ST 4

Tabela 4 (nadaljevanje): Sledi prisotnosti bobra na Sotli

GKY	GKX	opombe	odsek
552951	113180	objedeno deblo drevesa	ST 4
553218	102984	stečina	ST 4
553448	102903	stečina	ST 4
553633	102841	stečina	ST 4
553677	102807	stečina	ST 4
553907	102467	stečina	ST 4
555511	101909	objedeno deblo drevesa	ST 4
555590	101970	objedeno deblo drevesa	ST 4
555616	101984	objedeno deblo drevesa	ST 4
555697	101900	objedeno deblo drevesa	ST 4
555718	101737	objedeno deblo drevesa	ST 4
555834	101626	objedeno deblo drevesa	ST 4
556174	101351	objedeno deblo drevesa	ST 4
556207	101300	brlog	ST 4
556617	100747	stečina	ST 4
556648	100728	stečina	ST 4
556660	100721	stečina	ST 4
556669	100713	stečina	ST 4
556691	100695	stečina	ST 4
556721	100678	stečina	ST 4
556928	100373	objedeno deblo drevesa	ST 5
556958	100356	stečina	ST 5
556952	99869	objedeno deblo drevesa, vrba	ST 5
556610	99958	stečina pod ograjo	ST 5
556587	99955	stečina, koruzna njiva	ST 5
556508	99992	stečina, koruzna njiva	ST 5
556534	100003	stečina, koruzna njiva	ST 5
556655	100109	stečina, objedeno grmovje	ST 5
556298	99643	objedeno deblo drevesa, vrba	ST 5
556055	99466	rov pod mrežo	ST 5
555901	98353	objedeno deblo drevesa, vrba	ST 5
555718	98296	podrta drevesa	ST 5
555652	98189	stečina, koruzna njiva	ST 5
555646	98170	stečina, koruzna njiva	ST 5
555643	97792	stečina, koruzna njiva	ST 5
555596	97485	stečina, travnik	ST 5
555494	97522	stečina, koruzna njiva	ST 5
555460	97502	stečina, travnik	ST 5
555427	97458	stečina, koruzna njiva	ST 5
555245	97182	objedena velika debela, vrbe	ST 5
555219	97163	objedena velika debela, vrbe	ST 5
555214	97167	stečina	ST 5
555196	97154	podrta drevesa	ST 5
555124	96818	objedena debela (7)	ST 5
555157	96831	objedena debela, stečina	ST 5
555237	96802	stečina pod ograjo	ST 5
555382	97699	stečina pod ograjo	ST 5
555538	96851	stečina pod ograjo	ST 5
555462	97648	stečina pod ograjo	ST 5
555376	96718	stečina pod ograjo	ST 5

Tabela 4 (nadaljevanje): Sledi prisotnosti bobra na Sotli

GKY	GKX	opombe	odsek
555362	96694	stečina pod ograjo	ST 5
555329	96636	stečina pod ograjo	ST 5
555437	96296	stečina pod ograjo	ST 5
555546	96212	stečina pod ograjo, njiva koruze	ST 5
555605	96158	stečina pod ograjo, njiva koruze	ST 5
555510	96075	stečina pod ograjo, njiva koruze	ST 5
555498	96059	stečina pod ograjo, njiva koruze	ST 5
555479	96010	stečina pod ograjo, njiva koruze	ST 5
555475	95950	stečina pod ograjo, njiva koruze	ST 5
555531	95819	objedeno deblo drevesa	ST 6
555509	95755	objedeno deblo drevesa	ST 6
555421	95734	objedeno deblo drevesa	ST 6
555421	95734	stečina pod ograjo	ST 6
555356	95780	stečina pod ograjo	ST 6
555326	95794	objedeno deblo drevesa	ST 6
555134	95751	stečina pod ograjo	ST 6
555078	95555	objedeno deblo drevesa, več	ST 6
555055	95518	objedeno deblo drevesa, več	ST 6
555055	95518	stečine	ST 6
554993	95455	objedeno deblo drevesa, več	ST 6
554993	95455	stečina	ST 6
554958	95377	objedeno deblo drevesa	ST 6
554982	95334	objedeno deblo drevesa, več	ST 6
555006	95328	objedeno deblo drevesa	ST 6
555015	95333	stečina med delom struge Sotle	ST 6
555035	95345	objedeno deblo drevesa, več	ST 6
555055	95366	stečina	ST 6
555068	95423	stečina	ST 6
555134	95409	objedeno deblo drevesa, več	ST 6
555171	95412	objedeno deblo drevesa	ST 6
555217	95358	stečina	ST 6
555186	95318	stečina	ST 6
555151	95307	stečina	ST 6
555125	95235	stečina	ST 6
555125	95235	objedeno deblo drevesa, več	ST 6
554794	94997	stečina	ST 6
554694	94960	objedeno deblo drevesa, več	ST 6
554707	94920	objedeno deblo drevesa, več	ST 6
554761	94867	rov	ST 6
554739	94837	rov	ST 6
554739	94837	objedeno deblo drevesa, več	ST 6
554762	94830	stečina	ST 6
554744	94804	stečine	ST 6
554744	94804	objedeno deblo drevesa, več	ST 6
554704	94570	objedeno deblo drevesa, več	ST 6
554732	94526	stečina	ST 6
554732	94526	rov	ST 6
554755	94509	stečina	ST 6
554819	94459	objedeno deblo drevesa	ST 6
554898	94393	objedeno deblo drevesa, več	ST 6

Tabela 4 (nadaljevanje): Sledi prisotnosti bobra na Sotli

GKY	GKX	opombe	odsek
554898	94393	stečina	ST 6
554900	94366	stečina	ST 6
554940	94284	objedeno deblo drevesa, več	ST 6
554940	94284	stečina	ST 6
554917	94210	stečina	ST 6
554803	93931	stečina	ST 6
554838	93885	stečina	ST 6
554861	93856	stečina	ST 6
554895	93705	stečina pod ograjo	ST 6
554933	93665	stečina, njiva koruze	ST 6
554995	93532	stečina, med strugo in mrtvico	ST 6
554499	93383	objedeno deblo drevesa	ST 6
554964	93237	stečina pod ograjo	ST 6
555045	92965	rov, 2x	ST 6
555023	92916	stečina pod ograjo	ST 6
555052	92763	objedeno deblo drevesa, več	ST 6
555044	92688	stečina pod ograjo	ST 6
555072	92647	stečina pod ograjo	ST 6
555151	92245	objedeno deblo drevesa	ST 7
554859	91466	stečina, Dramlja	ST 7
554872	91455	objedena debbla dreves, 3, Dramlja	ST 7
554923	91432	jez, Dramlja	ST 7
554923	91432	stečina, Dramlja	ST 7
554923	91432	objedeno deblo drevesa, Dramlja	ST 7
555005	91385	stečina, Dramlja	ST 7
555002	91369	stečina, 3, Dramlja	ST 7
555090	91362	stečina, Dramlja	ST 7
555090	91362	objedena debbla dreves, 3, Dramlja	ST 7
555136	91330	bobrišče, Dramlja	ST 7
555177	91302	objedena debbla dreves, 3, Dramlja	ST 7
555220	91266	stečina, 2, Dramlja	ST 7
555220	91266	jez, Dramlja	ST 7
555360	90939	stečina	ST 7
555371	90847	objedena debbla dreves, 2	ST 7
555356	90613	objedena debbla dreves, 2	ST 7
555365	90411	objedeno deblo drevesa	ST 7
555367	90378	rov	ST 7
555363	90833	stečina	ST 7
555363	90833	objedena debbla dreves, 2	ST 7
555363	90058	stečina	ST 7
555255	89517	objedeno deblo drevesa	ST 7
555294	88151	stečina, 2	ST 8
555284	88069	stečina	ST 8
555291	88032	stečina	ST 8
555231	86650	stečina	ST 8
552604	85895	objedeno deblo drevesa	ST 9
554241	85887	stečina, 2	ST 9
554230	85878	objedeno deblo drevesa	ST 9
554017	85721	rov, 2	ST 9
553837	85486	objedeno deblo drevesa	ST 9

Tabela 4 (nadaljevanje): Sledi prisotnosti bobra na Sotli

GKY	GKX	opombe	odsek
553250	84889	objedeno deblo drevesa	ST 9
553183	84223	objedeno deblo drevesa, 2	ST 9
553245	83888	stečina, 2	ST 9
553249	83878	objedeno deblo drevesa	ST 9
553261	83832	stečina, 2	ST 9
553282	83737	objedeno deblo drevesa	ST 9
553302	83681	objedeno deblo drevesa	ST 9
553458	83187	objedeno deblo drevesa	ST 10
553412	83014	stečina	ST 10
553416	82939	objedeno deblo drevesa	ST 10
553623	82584	objedeno deblo drevesa	ST 10
553513	81857	objedeno deblo drevesa	ST 10
553744	81131	objedeno deblo drevesa	ST 10
553774	81114	stečina	ST 10
553907	81058	objedeno deblo drevesa	ST 10
554073	80848	objedeno deblo drevesa	ST 10
554064	80739	objedeno deblo drevesa	ST 10

foto 9: jez in stečina, pritok Dramlja, ST 7 (Ema J.)

VIDRA

Vidra (*Lutra lutra*) je pretežno nočno aktivna vrsta, ki se v času izvajanja popisa zadržuje v rovih. Njeno prisotnost ugotavljamo na podlagi opaženih sledi na mivkasti brežini in njenih iztrebkov (vidreki), s katerimi markira markantne točke (skale, večji kamni, brežina pod mostovi) na brežini. Markirni iztrebki, sledi in brlogi so zaradi nedostopnosti do vodotoka (ograje vzdolž skoraj celotne brežine) težje zaznavni.

Iz podatkov prejšnji let sklepamo, da je celotno porečje Sotle poseljeno z vidro.

foto 10: vidrek na izpostavljenem mestu erodirane brežine, pod Nova vas, ST6 (Dušan K)

foto 11: sled stopinj vidre na mehki podlagi, ST5 (Dušan K)

Tabela xx: Prisotnost sledi vidre

GKX	GKY	opombe	odsek
556508	99992	sled stopinj v mivki ob vodi	ST 5
555107	95701	vidrek, 2x	ST 6

POTOČNI ŠKRŽEK IN DRUGE VRSTE SLADKOVODNIH ŠKOLJK

Potočni škržek (*Unio crassus*) je zavarovana vrsta sladkovodne školjke, znotraj Evropske unije tudi kvalifikacijska vrsta za območja Nature 2000 (tudi za območje SCI Sotla). Ogroža ga predvsem onesnaževanje voda in regulacije strug. Največkrat na prodiščih in sipinah opazimo naplavljenе lupine. V zamuljenih plitvinah se ob nižjih pretokih vode opazi tudi žive primerke. Poleg potočnega škržka je mogoče opaziti tudi lupine nekaterih vrst brezzobk (*Anodonta sp.*)

foto 12: živ primerek škržka in lupine odmrlih osebkov, ST 6 (Dušan K.)

Njegovo prisotnost med izvajanje zimskega štetja vodnih ptic preverjamo s pregledom prodišč, sipin in plitvin. Zaradi žičnate ograje in posledične nedostopnosti dostopa do vode je bilo preverjanje mogoče le na redkih točkah, kjer je ograja prekinjena. Visok vodostaj Sotle je večino prodišč prekril in še dodatno zmanjšal možnost opažanj prisotnosti lupin ali živih primerkov.

Tabela xx: lokacije opaženih sladkovodnih školjk

GKX	GKY	opombe	
547954	114358	Naplavljena lupina brezzobke	ST 0
547262	108337	Naplavljena lupina na polju ob jarku	ST 2
555119	95693	Naplavljene lupine potočnega škržka na prodišču	ST 6
555030	95506	Naplavljene lupine potočnega škržka na prodišču	ST 6
555127	95422	Naplavljene lupine potočnega škržka v plitvini, >100	ST 6
554706	94783	Naplavljene lupine potočnega škržka in brezzobke na prodišču, 10, 1	ST 6

foto 13: naplavljeni lupina brezzobke, ST 0 (Barbara P.)

ZAKLJUČEK

Zimski popis vodnih ptic na Sotli smo izvedli na 11 popisnih poljih. Nizke temperature, megla, odsotnost snega in povišani pretok vode so bile vremensko hidrološke značilnosti. Potekal je po slovenski strani, kjer je še nameščena panelna ali žičnata ograja. Zato so bili dostopi ali vsaj pogledi na samo strugo marsikje onemogočeni.

Opaženo je bilo 9 vodnih ptičjih vrst, med njimi je bil prvič najbolj pogost kormoran (275 osebkov). Po letu 2020 je bila ponovno na prezimovanju opažena bela štorčija. Med ostalimi ptičjimi vrstami so popisi po posameznih odsekih zelo raznoliki (od 0 do 32 vrst), saj imajo popisovalke/ci različna znanja o njih. Nezimске razmere omogočajo, da mnoge vrste niso jeseni odletele v toplejša območja (kos, siva pevka, travniška cipa ...).

Največja gostota znakov prisotnosti evropskega bobra (objedena debla dreves, stečine in rovi) je bila opažena na odsekih, kjer Sotla ni regulirana in ima ohranjene okljuje in mrtvice z bogatim pasom lesne zarasti.

Prisotnost vidre in sladkovodnih školjk je bila zaradi oviranega dostopa do struge (ograja) in visokega vodostaja mogoče preverjati le na nekaj točkah.

foto 14: prodišča in erozija brežin - naravna struga Sotle, ST 6 (Dušan K.)